

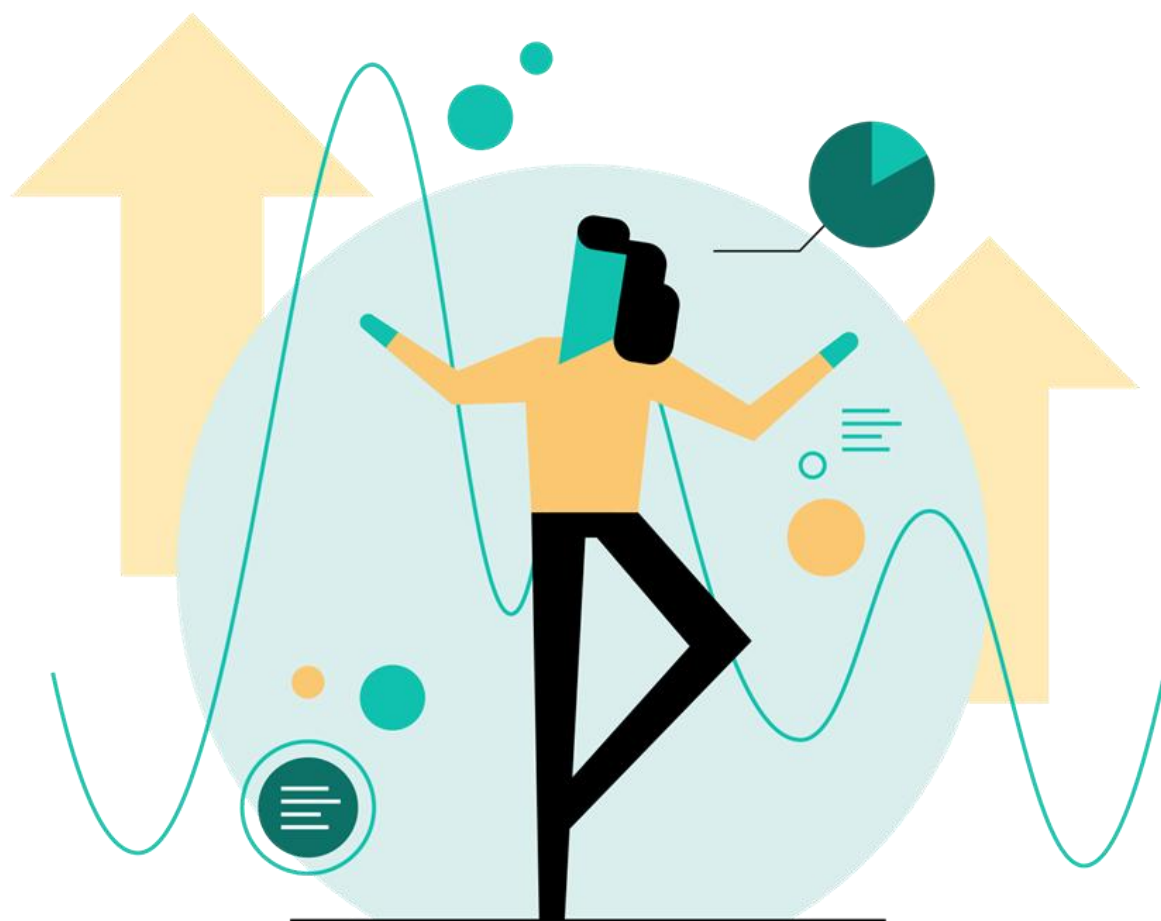

Arbeidstilsynet

Innsikt nr. 1 2025

Arbeidstilsynets inspektørvurdering

INNSIKT NR. 1 2025

Innhold

Arbeidstilsynets inspektørvurdering.....	2
Inspektørvurderingen er utviklet gjennom flere steg.....	2
Inspektørvurderingen ble lansert i 2017.....	2
Utvidet og forbedret utgave av inspektørvurderingen lansert i 2023.....	3
Vurderingen er tilgjengelig i de fleste stedlige tilsyn utenom a-krimtilsyn.....	4
Hvilken kunnskap gir inspektørvurderingen oss?	5
Vurdering av prioritering for nytt tilsyn	5
Vurdering av treffsikkerhet.....	6
Vurdering av alvorlighet av funn i tilsynet.....	7
Vurdering av omfang av tilsynet	10
Oppsummering.....	12

Arbeidstilsynets inspektørvurdering

Arbeidstilsynet har i løpet av de siste ti årene tatt i bruk nye saksbehandlingssystemer for alle deler av kjernevirksomheten. Digitalisering, effektivisering og kvalitetssikring har vært viktige stikkord for dette fornyingsarbeidet. Bedre og mer effektiv saksbehandling legger til rette for bedre resultater og gevinster. Fagsystemet Betzy er oppkalt etter Betzy Kjeldsberg, Arbeidstilsynets første kvinnelige inspektør. Dette systemet støtter blant annet opp under Arbeidstilsynets tilsynsaktivitet, reaksjoner og anmeldelser, og behandling av mottatte meldinger og varsel om kritikkverdige forhold, arbeidsrelatert sykdom og arbeidsulykker.

Et viktig delmål med fagsystemet har vært å forbedre datafangsten og notoritet i vår saksbehandling. Gjennom bedre data og innsikt fra innsatsen, kan Arbeidstilsynet gjøre bedre prioriteringer i fremtiden, og jobbe med kontinuerlig forbedring. I denne artikkelen ser vi nærmere på et lite, men viktig, eksempel på et slikt datafelt i vårt fagsystem: inspektørvurderingen.

Av Robert Ekle, Seksjon for analyse

Inspektørvurderingen er utviklet gjennom flere steg

Når arbeidstilsynets inspektører gjennomfører tilsyn, har de en føring og et mål knyttet til Arbeidstilsynets risikobasering og prioriteringer. Inspektørene kan observere forhold som tilsier at virksomheten bør følges opp med et nytt tilsyn, enten med samme tematikk eller med et annet tema. Selv om inspektørene følger opp akutt fare for liv og helse, dersom dette avdekkes i tilsyn, er det ikke alltid rom for å utvide et pågående tilsyn til å dekke flere temaer enn de planlagte. Disse temaene må eventuelt følges opp i senere tilsyn.

I tillegg til de faktaopplysningene Arbeidstilsynet innhenter gjennom vanlig saksbehandling i en tilsynssak, er det derfor nyttig å ta vare på inspektørenes vurderinger i sakene på en strukturert måte. Inspektørvurdering er navnet på en spesielt utviklet funksjonalitet i fagsystemet Betzy, for å nettopp bevare denne tauses kunnskapen.

Inspektørvurderingen ble lansert i 2017

Inspektørvurderingen ble først utviklet som et verktøy for inspektører for å prioritere virksomheter for nye tilsyn. Den ble først og fremst brukt innen tradisjonelle forebyggende HMS-tilsyn, og ikke i tilsyn rettet mot arbeidslivskriminalitet. Den første utgaven av inspektørvurderingen ble tatt i bruk i 2017, og beskrevet i en egen artikkel i Innsikt 2/2019.

En slik registreringsløsning ga Arbeidstilsynet mulighet til å ta vare på et inntrykk som en inspektør satt med etter et gjennomført tilsyn, men som ikke hadde direkte

relevans i det gjennomførte tilsynet. Tidligere hadde det ikke vært mulig å registrere denne typen kunnskap på en strukturert måte, som samtidig var egnet for senere sammenstilling og bruk.

I inspektørvurderingen måtte inspektøren ta stilling til om virksomheten burde prioriteres for nytt tilsyn. Inspektøren kunne velge mellom «Høy» eller «Lav» prioritering for nytt tilsyn, som vist i figur 1. Når inspektøren valgte «Høy» eller «Lav» prioritering, kunne hen også spesifisere hvilke arbeidsmiljøområder som burde følges opp i nye tilsyn. Det var også en mulighet for å velge «Ingen» prioritering, dersom inspektøren ikke ønsket å gjøre vurderingen.

Inspektørvurdering

Inspektørvurdering [Hva er inspektørvurdering?](#)

Bruk det du har lært i denne tilsynssaken til å vurdere behov for tilsyn i fremtiden, til nytte for deg og kolleger. Spesifiser gjerne hvilke tema du vektlegger i vurderingen.

BILTEMA NORGE AS AVD 275 LADE
org.nr 912593614

Høy Ingen Lav

Bør gis høy prioritet for videre oppfølging

Ergonomi Fysisk Systematisk
Kjemi/biologi Organisatorisk Psykosos

Lagre & Lukk Avbryt

Figur 1: Eksempel på inspektørvurdering, første versjon.

Inspektørene kunne gjøre inspektørvurderingen når som helst i tilsynsprosessen, men registreringen måtte gjøres før en tilsynssak kunne ferdigstilles og avsluttes. Vurderingen, og hvis flere vurderinger – den siste – ligger registrert på virksomheten i Arbeidstilsynets virksomhetsregister. Denne informasjonen ble da synlig og tilgjengelig for alle Arbeidstilsynets medarbeidere.

Utvidet og forbedret utgave av inspektørvurderingen lansert i 2023

I februar 2023 ble en revidert og utvidet utgave av inspektørvurderingen lansert. I tillegg til mindre justeringer når det gjaldt språk, design og kodeverk av eksisterende registreringer, ble det lagt til en mulighet for å gjøre samlede vurderinger av tidsbruk og alvorlighet av funn i tilsynet, i tillegg til en vurdering av hvor presist vi traff med valg av tilsynsobjekt. Det ble også mulighet for å legge til utfyllende kommentarer som fritekst. Ny versjon av registreringsskjemaet for inspektørvurderingen er vist i figur 2.

Presisjon
 Gitt formålet med tilsynet, hvor godt traff valget av tilsynsobjekt?

Godt

Dårlig

Ikke vurdert

Alvorlighet
 Hvor alvorlig ser du samlet på det som er avdekket i tilsynet?

Mindre alvorlig

Alvorlig

Svært alvorlig

Ikke vurdert

Omfang
 Sammenlignet med et gjennomsnittlig tilsyn for deg (fra planlegging til avslutning), hvor tidkrevende har dette tilsynet vært?

Mindre enn vanlig

Som vanlig

Mer enn vanlig

Ikke vurdert

Prioritering
 Hvilken prioritering vil du gi for videre oppfølging?

Lav

Høy

Ikke vurdert

Bør gis høy prioritet for videre oppfølging

Ergonomi

Fysisk

Systematisk

Kjemi/biologi

Organisatorisk

Psykosos

Useriøse lønns- og arbeidsvilkår

A-krim

Kommentar (frivillig) ⓘ
 Kommentar

Figur 2: Eksempel på skjema for inspektørvurdering, versjon 2.

Vurderingen er tilgjengelig i de fleste stedlige tilsyn utenom a-krimtilsyn

Det er åpnet for å gjøre inspektørvurdering i de fleste stedlige tilsyn, unntatt tilsyn innenfor a-kriminnsatsen. I enkelte tilsyn er det imidlertid kun åpnet for å gjøre delvise vurderinger. Delvis i den forstand at det er ikke mulig å gjøre en «Lav»-vurdering på grunn av at det er en svært liten del av en virksomhet en inspektør har mulighet for å se. Delvise vurderinger benyttes for eksempel i trafikkontroller i samarbeid med Statens vegvesen. Det er ikke åpnet for inspektørvurderinger i dokumenttilsyn.

Parallelt med inspektørvurderingen har det siden høsten 2018 blitt gjennomført en tilpasset vurdering for tilsyn innen Arbeidstilsynets satsing mot a-krim. I denne a-krimvurderingen, kan våre inspektører markere for om det faktisk er mistanke om a-krim i en tilsynssak, også utover Arbeidstilsynets eget ansvarsområde og det spesifikke tilsynet. I desember 2023 ble det gjort en endring i funksjonaliteten for a-krimvurderingen, som innebar at dersom det ble markert at det ikke var mistanke om a-krim i den tverretatlige saken, fikk inspektøren mulighet til å gjennomføre en vanlig inspektørvurdering isolert til tilsynssaken. Denne endringen hadde lenge vært etterspurt av inspektørene som først og fremst jobber med a-krim i Arbeidstilsynet. Den understreker også at inspektørene synes det er nyttig å kunne fylle ut informasjon om en tilsynssak, utover det som formelt skal registreres i saksbehandlingen. Arbeidstilsynets a-krimvurdering omtales ikke videre i denne artikkelen.

Hvilken kunnskap gir inspektørvurderingen oss?

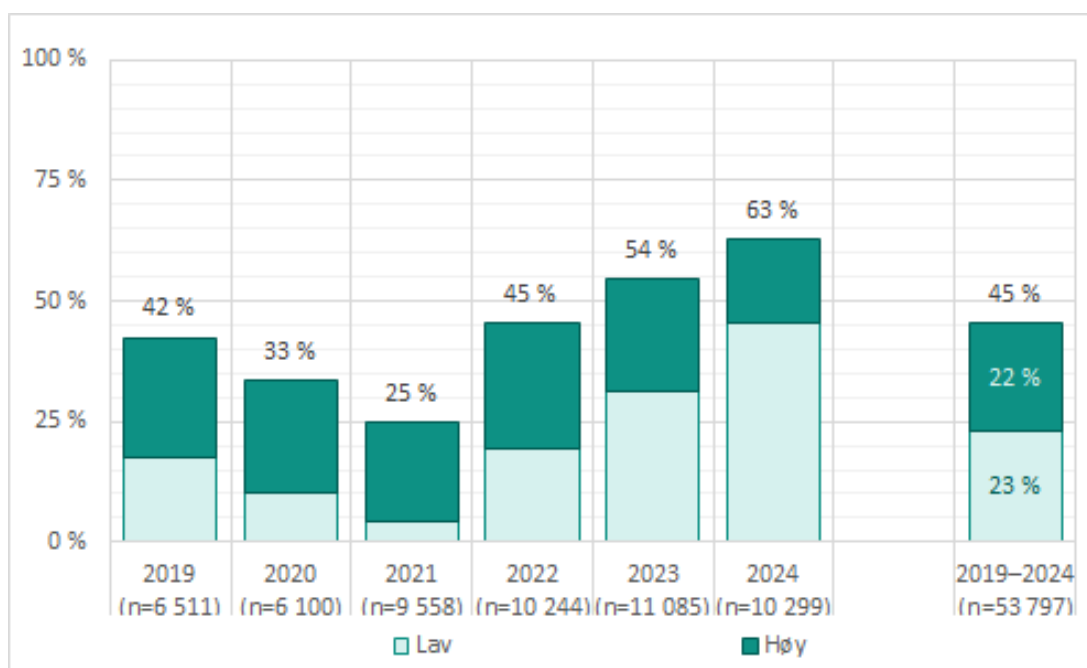
Hva kan vi lære av registreringene som er gjort frem til nå? La oss se litt nærmere på dette. Alle tall som presenteres er per april 2025. Merk at antall vurderinger som er gjort kan endre seg noe framover, da det fortsatt er tilsyn gjennomført i 2024 som ikke har fått en slik vurdering per april 2025. For mange tilsyn blir ikke selve registreringen fullført og vurderingene gjort før tilsynet skal avsluttes.

Vurdering av prioritering for nytt tilsyn

Som vi så av figur 2, ble det mulig å gjøre flere vurderinger i den oppdaterte inspektørvurderingen, enn i den første inspektørvurderingen, som vist i figur 1. Av disse mulighetene, er det kun «Prioritering» som har vært inkludert helt siden Arbeidstilsynet tok i bruk inspektørvurderingen i 2017. Vi ser derfor på denne først.

Spørsmålet inspektøren tar stilling til er: «Hvilken prioritering vil du gi for videre oppfølging?», med svaralternativene «Lav» eller «Høy». Hvis inspektøren ikke ser det som nødvendig, eller har for lite informasjon eller grunnlag for å gjøre en vurdering, svarer hen «Ikke vurdert».

For perioden 2019–2024 er det gjennomført 24 336 vurderinger av prioritering av et nytt tilsyn i virksomhetene. I figur 3 vises hvor stor andel av tilsynene som har fått en prioritering for et nytt tilsyn per år, i tillegg til fordelingen mellom «Høy» og «Lav».

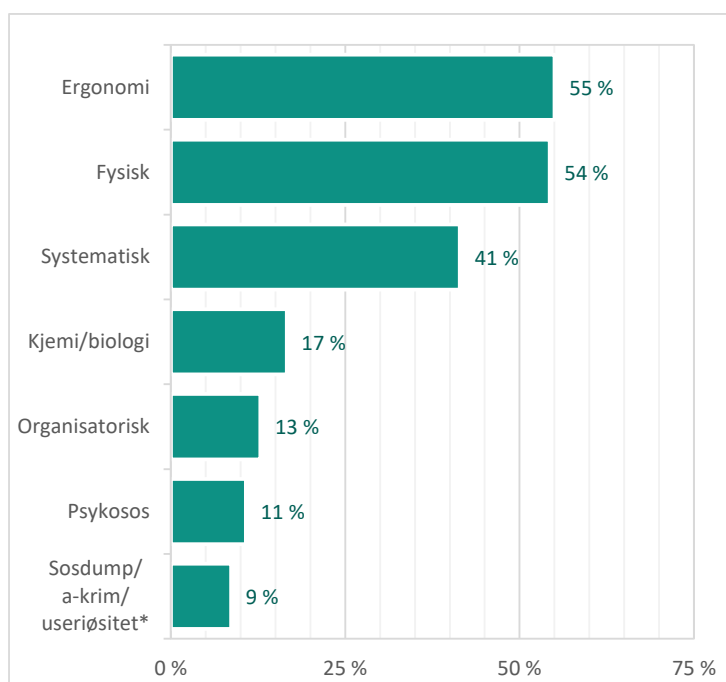
Figur 3: Andel prioriteringer totalt, samt «Høy»- og «Lav». 2019–2024. Tall per april 2025.

Som figur 3 viser, har totalt 45 prosent av tilsynene som kunne vurderes for perioden 2019–2024, blitt vurdert. Siden midt i pandemien i 2021, hvor kun ett av fire tilsyn fikk en vurdering, har andelen økt betraktelig. I 2024 har 63 prosent av tilsynene fått en

vurdering. Totalt har 22 prosent av tilsynene siden 2019 endt med en prioritering «Høy», mens 23 prosent har fått «Lav».

Dette er viktig informasjon for Arbeidstilsynet. Anbefalingene om at virksomheter kan prioriteres ned for ytterligere tilsyn på kort sikt, gjør at ressursene kan vris mot tilsyn med andre virksomheter. Anbefalingene om at virksomheter har et høyt behov for nye tilsyn kan brukes direkte inn i den operative prioriteringen.

Som tidligere nevnt, er det i inspektørvurderingen også mulig å angi hvilke arbeidsmiljøområder som burde følges opp videre. Figur 4 viser denne fordelingen for de tilsynene som har fått «Høy» prioritering i perioden 2019-2024.

Figur 4: Fordeling tema for oppfølging. Flere kryss mulig. 2019–2024. N_{«Høy»}=12 004. Tall per april 2025.

I snitt har inspektørene angitt to arbeidsmiljøområder for hver «Høy»-prioritering. De fleste angir at virksomhetene må følges opp når det gjelder ergonomi (55 %), fysiske arbeidsbetingelser (54 %) og systematiske arbeidsbetingelser (41 %). Kun for 34 av tilsynene med prioritering «Høy», ble det ikke markert et arbeidsmiljøområde for oppfølging. Dette tilsvarer 2 promille av tilsynene med prioritering.

Vurdering av treffsikkerhet

Inspektørene har siden tidlig februar 2023 kunnet angi hvor godt valget av tilsynsobjekt var, gitt formålet med tilsynet. Dette besvares gjennom spørsmålet «Gitt formålet med tilsynet, hvor godt traff valget av tilsynsobjekt?» med svaralternativene «Godt» eller «Dårlig», samt «Ikke vurdert». Dette spørsmålet samler inn informasjon fra inspektørene om hvor god den taktiske planleggingen og målgruppeanalysene har vært. Dette kan gi oss innsikt i om vi fører tilsyn med de riktige virksomhetene.

For tilsyn i perioden 2023–2024, har det vært mulig å gjennomføre 19 757 vurderinger av treffsikkerhet (presisjon), og vurderingen er gjort i hele 89 prosent av tilsynene. Av de 17 578 tilsynene som har fått en vurdering, er 96 prosent vurdert av tilsynsobjektene som gode valg, gitt formålet med tilsynene. Kodeverket benyttes relativt ensartet i organisasjonen, med kun mindre forskjeller når det gjelder type tilsyn, geografi eller organisatorisk tilhørighet. Innenfor definerte rammer, har en inspektør en stor grad av frihet til å velge konkrete virksomheter for tilsyn. Målgruppene for tilsyn er ofte større enn hva våre ressurser rekker til. Det kan ligge en skjevhet i spørsmålet, i den forstand at så lenge inspektørene selv velger tilsynsobjekt, bes de i realiteten om å bekrefte sitt eget valg. Det er uansett interessant å ta vare på denne bekreftelsen, og følge utviklingen på tvers av satsinger og definerte målgrupper over tid.

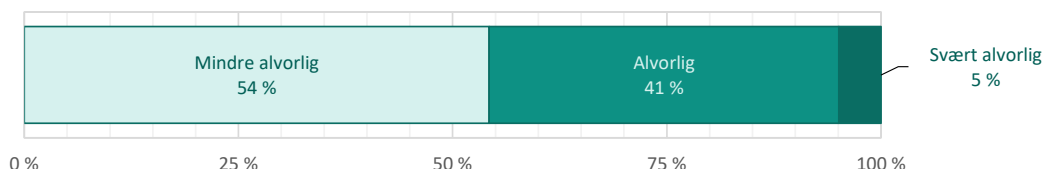
Vurdering av alvorlighet av funn i tilsynet

Arbeidstilsynet har behov for å vite hvor alvorlige funnene som gjøres i tilsyn er. Allerede gjør inspektørene en vurdering av om bruddene som avdekkes i et tilsyn er så alvorlige at de bør følges opp med reaksjoner. Denne vurderingen kalles en nødvendighetsvurdering. Vurderingen er integrert i saksbehandlingen, og gjøres for hvert enkelt kontrollerte forhold i en sjekkliste.

Vi har samtidig sett at vi har behov for å vite hvor alvorlig vi mener bruddene i tilsyn er, utover kunnskapen vi får fra nødvendighetsvurderingen og hva vi kan lese av reaksjonsbruken. Vurdering av alvorlighet ble derfor inkludert som en del av inspektørvurderingen i forbindelse med utvidelsen i 2023.

Vurderingen av alvorlighet gjøres gjennom spørsmålet «Hvor alvorlig ser du samlet på det som er avdekket i tilsynet?» med svaralternativene «Mindre alvorlig», «Alvorlig», «Svært alvorlig», samt «Ikke vurdert». Spørsmålet er stilet slik at inspektørene skal gjøre en overordnet kvalitativ vurdering av alvorligheten i tilsynet. Vurderingen kan altså ikke kobles direkte til hvert enkelt kontrollerte forhold i et tilsyn, men det gjøres en samlet vurdering av funnene i sin helhet.

Totalt er det gjort 17 459 vurderinger av alvorlighet, som utgjør 83 prosent av tilsynene der vurdering kan gjøres. Disse vurderingene fordeler seg som vist i figur 5. 54 prosent av vurderingene sier at det som er avdekket i tilsynet samlet sett er «Mindre alvorlig», 41 prosent av tilsynene sier at det som er avdekket er «Alvorlig», mens i 5 prosent av tilsynene vurderes som funnene som «Svært alvorlig».

Figur 5: Fordeling alvorlighets-vurderinger. 2023–2024. N=17 459. Tall per april 2025.

Det er noen typer tilsyn som peker seg ut med en høyere andel alvorlige avdekkede forhold enn andre. Hvis vi slår sammen vurderingene for «Alvorlig» og «Svært alvorlig», finner vi høyest samlet andel innenfor tilsyn med oppfølging av arbeidsulykker (68 prosent) og tilsyn med forebygging av kreft og kjemisk eksponering (59 prosent). For ulykkestilsyn vurderes mer enn ett av ti tilsyn som «Svært alvorlig».

Siden alvorlighetsvurderingen ikke kan kobles direkte til hvert enkelt kontrollerte forhold i et tilsyn, men kobles til funnene i tilsynet som helhet, vet vi altså ikke om det er ett enkelt brudd eller kontrollert forhold vurderingen er basert på. Vurderingen kan likevel hjelpe oss med å tolke funnene opp mot de ulike arbeidsmiljøområdene. For eksempel, ser vi at i tilsyn der vi har kontrollert forhold knyttet til vold og trusler, og alvorlighetsvurderingen er gjennomført, er hele 74 prosent av tilsynene vurdert som «Alvorlig» eller «Svært alvorlig». Tilsvarende er hele 66 prosent av tilsynene med vurdering som har kontrollert uheldige belastninger og 64 prosent av tilsynene som har kontrollert inneklima vurdert som «Alvorlig» eller «Svært alvorlig».

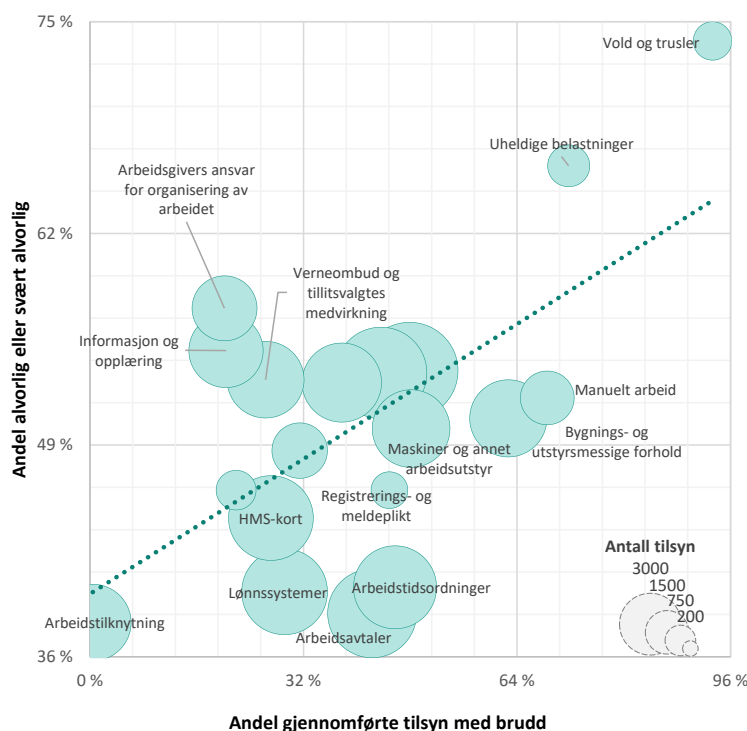
Hvis vi kontrollerer for om det er avdekket brudd i tilsynene, ser vi at det er enda høyere andel «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» for alle undertema. Høyest andel finner vi for temaet «Personlig verneutstyr – kjemikalier og biologiske faktorer», hvor 87 prosent av tilsynene med brudd, hvor alvorlighetsvurderingen er gjennomført, vurdert som «Alvorlig» eller «Svært alvorlig».

Tabell 1: Oversikt over ti topp andeler «Alvorlig»- eller «Svært alvorlig»-vurdering fordelt på kontrollpunktens undertema for gjennomførte tilsyn og gjennomførte tilsyn med brudd. Kun tilsyn med vurdering. 2023–2024. Tall per april 2025.

Kontrollert forhold (undertema)	Andel «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» av gjennomførte tilsyn	Andel av «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» av gjennomførte tilsyn med brudd	Antall gjennomførte tilsyn med vurdering
Vold og trusler	74 %	77 %	1 150
Uheldige belastninger	66 %	74 %	1 368
Inneklima	64 %	77 %	373
Kartlegging og risikovurdering av kjemikalier og biologiske faktorer	61 %	72 %	732
Rutiner - kjemikalier og biologiske faktorer	58 %	77 %	646
Arbeidsgivers ansvar for organisering av arbeidet	57 %	73 %	3 289
Samordning	57 %	78 %	481
Tiltak for å redusere eksponering for kjemikalier og biologiske faktorer	57 %	73 %	823
Personlig verneutstyr - kjemikalier og biologiske faktorer	56 %	87 %	271
Informasjon og opplæring	55 %	76 %	4 277

Vurdering av alvorlighet sammenlignet med andelen gjennomførte tilsyn med brudd

Arbeidstilsynet har i dag ulike mål for å måle hva vi finner av omfang og brudd i tilsyn. Ett av disse målene er andelen gjennomført tilsyn med brudd. Ved å sammenligne andelen gjennomførte tilsyn med brudd, for ulike kontrollerte undertema, med andelen av «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» for de samme undertemaene, kan vi se om det er noen tema som utpeker seg. Dette er gjort i figur 6 og tabell 2 under. Kun tilsyn der undertemaene er kontrollert og alvorlighetsvurderingen er gjennomført, inngår i beregningene.

Figur 6: Kryssplott andel «Alvorlig»- eller «Svært alvorlig»-vurdering fordelt og andelen gjennomført tilsyn med brudd fordelt på kontrollpunktene undertema. Kun tilsyn med vurdering. 2023–2024. Tall per april 2025.

Trendlinjen i figur 6 viser den uvektede sammenhengen mellom andelen alvorlig eller svært alvorlig, og andelen gjennomførte tilsyn med brudd. Jo lenger over denne linjen, jo høyere er alvorlighet vurdert av inspektøren enn hva avdekkingen av brudd har vært.

Undertemaene arbeidsgivers ansvar for organisering av arbeidet og informasjon og opplæring har forholdsvis høyere andeler «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» relativt til tilsvarende andelen gjennomførte tilsyn med brudd for disse undertemaene. Tilsvarende lavere er vurderingene av alvorlighet når det gjelder lønnssystemer, arbeidsavtaler og arbeidstidsordninger. Legg også merke til at bygnings- og utstyrmessige forhold, som inneholder blant annet kontroll av forhold rundt arbeid i høyden, har lavere alvorlighetsvurdering enn bruddfrekvensen skulle tilsi.

Tabell 2 under oppsummerer underlaget til boblediagrammet over.

Tabell 2: Andel «Alvorlig»- eller «Svært alvorlig»-vurdering fordelt og andel gjennomført tilsyn med brudd fordelt på kontrollpunktene undertema. Kun tilsyn med vurdering. Sortert etter antall gjennomførte tilsyn med vurdering. 2023–2024. Tall per april 2025.

Kontrollert forhold (undertema)	Andel «Alvorlig» eller «Svært alvorlig» av gjennomførte tilsyn	Andel gjennomførte tilsyn med brudd	Antall gjennomførte tilsyn med vurdering
Bedriftshelsetjeneste	54 %	48 %	7 247
Kartlegging, risikovurdering og tiltak	53 %	44 %	6 507
Arbeidsavtaler	39 %	42 %	6 119
Lønnssystemer	40 %	29 %	5 717
HMS-kort	45 %	27 %	5 578
Arbeidstidsordninger	40 %	46 %	5 337
Arbeidsmiljøopplæring for ledere og tillitsvalgte	53 %	38 %	4 879
Maskiner og annet arbeidsutstyr	50 %	48 %	4 691
Bygnings- og utstyrmessige forhold	51 %	63 %	4 617
Arbeidstilknytning	38 %	0 %	4 596
Verneombud og tillitsvalgtes medvirkning	53 %	26 %	4 589
Informasjon og opplæring	55 %	20 %	4 277
Arbeidsgivers ansvar for organisering av arbeidet	57 %	20 %	3 289
Tungt og ensformig arbeid	49 %	31 %	2 386
Manuelt arbeid	52 %	69 %	2 241
Uheldige belastninger	66 %	72 %	1 368
Personlig verneutstyr - teknisk	46 %	22 %	1 233
Vold og trusler	74 %	93 %	1 150
Registrerings- og meldeplikt	46 %	45 %	1 047

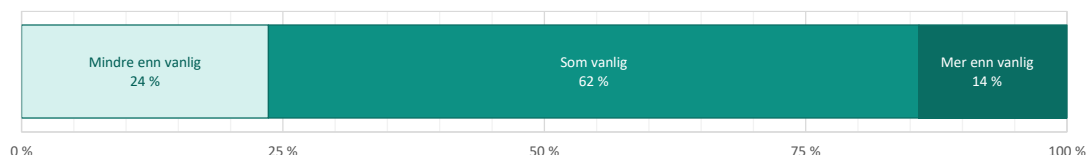
Vurdering av omfang av tilsynet

Vurderingen av omfanget av tilsynet gjøres gjennom spørsmålet «Sammenlignet med et gjennomsnittlig tilsyn for deg (fra planlegging til avslutning), hvor tidkrevende har dette tilsynet vært?» med svaralternativene «Mindre enn vanlig», «Som vanlig», «Mer enn vanlig», samt «Ikke vurdert». Spørsmålet er stilet slik at saksbehandler skal gjøre en overordnet kvalitativ vurdering av tidsbruken i tilsynet.

Utviklingen av denne vurderingen kom som en direkte følge av at Arbeidstilsynet i større grad har behov for å si noe om vår ressursbruk på ulike typer tilsyn. Dette er viktig kunnskap for å kunne vurdere effekten av vår innsats, og for å kunne gjøre kost/nytte-vurderinger av de ulike tiltak og virkemidler vi bruker og råder over. Det ble derfor vurdert som hensiktsmessig å begynne å samle inn data om ressursbruk fra våre inspektører, som et alternativ til for eksempel å begynne å registrere tid brukt per tilsyn.

Selv om denne vurderingen i utgangspunktet ikke sier noe om hvor mye tid som er brukt per tilsyn, sier den noe om nivåer av tidsbruk, som igjen kan knyttes opp mot andre datakilder som reaksjoner, type tilsyn, arbeidsprosesser mv.

Totalt er det gjort nesten 20 000 vurderinger av omfang. Dette utgjør 92 prosent av tilsynene hvor det har vært mulig å gjøre en slik vurdering. 62 prosent av disse vurderingene sier at omfanget i tilsynet samlet sett er «Som vanlig», 24 prosent sier det er «Mindre enn vanlig», mens de resterende 14 prosent sier det er «Mer enn vanlig», som vist i figur 7.

Figur 7: Fordeling vurderinger av omfang. 2023–2024. N=19 435

Når vi kobler de overordnede vurderingene av omfang opp mot ulike måltall som andel gjennomførte tilsyn med brudd, andel tilsyn med reaksjonsformer, dager mellom kontroll og utsendelse av tilsynsrapport mv., for å se om det er noen sammenheng mellom resultatene av tilsynene og omfanget av tidsbruken, ser det ut som det er sammenheng mellom i hvor stor grad vi avdekker brudd og gir reaksjoner, og omfanget av et tilsyn. Dette er et godt utgangspunkt for å kunne videre utarbeide modeller som sier noe om ressursbruken.

I tabell 3 ser vi nærmere på sammenhengen mellom vurdering av tidsbruk og en rekke måltall, det vil si at for eksempel antall reaksjoner vil si noe om forventet tidsbruk. Dette er sammenhenger vi før har antatt, men som vi nå har bedre dekning for å si noe om, og vi har et bedre utgangspunkt for å kunne modellere hvor mange ressurser vi trenger for å gjennomføre tilsyn. Forhåpentligvis er det mulig å bruke disse vurderingene sammen med annen type informasjon for kanskje å kunne kvantifisere nivåene, men uansett har vi noe å bygge videre på.

Tabell 3: Vurdering av omfang opp mot utvalgte måltall. 2023–2024.

Måltall	Mindre enn vanlig	Som vanlig	Mer enn vanlig	Alle tilsyn med vurdering
Antall gjennomførte tilsyn med brudd	2 156	9 694	2 541	14 391
Andel gjennomførte tilsyn med brudd	47 %	80 %	93 %	74 %
Andel tilsyn med tilsynsrapport ikke sendt innen 4 uker	25 %	34 %	51 %	34 %
Gjennomsnitt antall dager fra kontroll til rapport er sendt	21	29	49	30
Andel tilsyn - vedtak om pålegg	23 %	59 %	80 %	54 %
Andel tilsyn - vedtak om stans som press	0 %	1 %	3 %	1 %
Andel tilsyn - vedtak om stans ved overhengende fare	4 %	9 %	12 %	8 %
Andel tilsyn - vedtak om tvangsmulkt	1 %	5 %	24 %	7 %
Andel tilsyn - vedtak om overtredelsesgebyr	2 %	4 %	10 %	4 %
Antall reaksjoner pr tilsyn med reaksjon	1,9	3,0	4,6	3,1

Oppsummering

Arbeidstilsynets inspektørvurdering har blitt utviklet gjennom flere steg, og har satt oss i stadig bedre stand til å ta vare på inspektørenes vurderinger i sakene på en strukturert måte. I en høy, og økende, andel av de stedlige tilsynene vi gjennomfører, gjør vi en prioritering av om virksomheten skal følges opp med nye tilsyn i virksomheten. I snitt sier inspektørene at en virksomhet bør følges opp med et nytt tilsyn i to av ni tilsyn. Mer systematisk bruk av denne vurderingen i planlegging av tilsyn kunne ført til flere treff og færre bomturer.

Sånn som tilsyn er innrettet per i dag, hvor inspektørene selv i stor grad tar valget om hvilken virksomhet vi skal føre tilsyn med, gir en vurdering av treffsikkerhet liten ekstra verdi. Analysen viser at inspektørene vurderer at de selv treffer forholdsvis godt med valget av tilsynsobjekt. Men det ligger en mulighet for å bedre kunne evaluere treffsikkerhet, dersom vi endrer hvordan et tilsynsobjekt plukkes ut for kontroll.

Ved vurdering av alvorlighet, understreker analysen at det er en sammenheng mellom de funnene vi kan lese fra fagsystemet og inspektørene sin vurdering. Det er de tilsynene hvor det avdekkes flest brudd, gis mest reaksjoner og har lengst saksbehandlingstid, som vurderes som de mest alvorlige, selv om vi ser at vurderingen i noen grad nyanserer mellom ulike kontrollerte forhold. Dette er tema som vi bør se mer på i videre analyser.

I vurderingen av omfanget på tilsynet, ser vi noen av de samme sammenhengene som for alvorlighet. Det er i de tilsynene hvor vi avdekker mest brudd og gir flest reaksjoner, inspektørene sier de bruker mest tid. Tidsbruk er ikke kvantifisert, men alt ligger til rette for at vi kan bruke denne informasjonen, sammen med annen informasjon, til å bedre forstå hvilke typer tilsyn som krever mest ressurser. Denne kunnskapen kan tas med inn i planlegging, vurdering av kost/nytte og ikke minst kommunikasjon med publikum og departement.

Arbeidstilsynet

Tittel:

Innsikt nr. 1 2025

Ansvarlig redaktør:

Marius Søberg

Redaktør:

Cecilie Åldstedt Nyrønning

Redaksjon:

Lauren Celeste Burger, Morten Støver og Ole Magnus Theisen

Publiseringsdato:

April 2025

Postadresse:

Arbeidstilsynet

Postboks 4720 Torgarden

7468 Trondheim

Sentralbord:

73 19 97 00

ISBN:

978-82-94086-15-3

arbeidstilsynet.no